

Lanzaroten suunnitelman toimeenpano

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164029/STM_2022_8_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Luettu 3/2023

Lanzaroten sopimuksen (SopS 88/2011) tarkoitus on:

- ehkäistä ja torjua lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ja riistoa;
- suojella seksuaaliväkivallan ja riiston kohteeksi joutuneiden lapsiuhrien oikeuksia;
- edistää kansallista ja kansainvälistä yhteistoimintaa lasten seksuaaliväkivaltaa ja riistoa vastaan.

Väestöliiton kehotunnekasvatukseen liittyvät kohdat:

s. 29

Useat järjestöt ovat aktiivisia osallisuuden edistämässä ja puheeksi ottamisen edistämässä ja tarjoavat kumppanuutta julkisille toimijoille osallisuuden edistämässä. Muun muassa:

Väestöliitto on kehittänyt pienten lasten osallistamiseen selkokieliset Puheeksi ottamisen kuvakortit ja oppaan. Kortit ovat saatavilla myös ruotsiksi ja kolmella saamen kielellä. Korttien avulla lapsi voi ottaa puheeksi tai pyytää tietoa eri aiheista. Myös puhumaton lapsi voi korttien avulla kertoa kokemuksestaan. Samalla lasten kanssa voi opetella puhumaan lapsuuden seksuaalisuudesta ja rakentaa turvallinen avoin puhumisen tapa lapsen kanssa.

s.37

Toimenpide 3: Tuodaan esiin tietoja lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta

Väestöliitto: tuottaa 0–9-vuotiaille lapsille, heidän vanhemmilleen ja ammattikasvattajille materiaaleja arjen digiturvataitoihin.

s. 42

Järjestöissä edistetään monin tavoin lasten ja nuorten sekä lasten parissa työskentelevien ammattilaisten ja vanhempien tietoisuutta lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta. Esimerkiksi Pelastakaa Lapset ry, Väestöliitto ja Suojellaan Lapsia ry tuottavat tietoa, oppaita ja materiaaleja sekä tarjoavat koulutuksia asiaan liittyen. Väestöliitto korostaa, että lasten ikätasoiseen seksuaalisuuteen ja seksuaalikasvatukseen tulee kiinnittää huomiota ja edellyttää lasten kanssa toimivien ammattilaisten koulutusta, jotta lapsille taataan tasa-arvoisesti puheyhteys turvalliseen aikuiseen, oikeat sanat keholle ja tiedot turvataidoista, lasta, henkilöstöä ja perheitä voimavaraistavalla, aktiivisella ja myönteisellä otteella.

Lasten kanssa työtä tekevilla ammattilaisilla tulisi olla seuraavat lasten turvalliseen kehityksen turvaamiseen vahvasti kuuluvat tiedot ja taidot:

- Puhua luontevan avoimesti, ilman häpeää ja tabuja lapsen kehoon, kehitykseen ja kehon toimintoihin liittyvistä asioista.
- Tunnistaa lapsen tavanomainen seksuaalinen käytös ja kehitys, ohjaamaan siinä ja erottamaan se huolestuttavasta.
- Tunnistaa ja puuttua lasten kokemaan seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvään kiusaan/häirintään (lasten tai aikuisten taholta); ennaltaehkäisevästi, leimaamatta ja rankaisematta, tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistaen.

- Tunnistaa lapsen seksuaalinen oireilu, ja ohjata lapsi turvallisesti avun piiriin. Osata ilmoitusvelvollisuus. Suhtautua asiaisesti ja rankaisematta lapsen oireiluun.
- Opettaa turvataitoja voimavarakeskeisesti, taito-opetuksena arjen vuorovaikutustilanteissa. Opettaa digiturvataitoja kaikkein pienimmillekin.
- Tukea lapsen myönteistä kehonkuvaa, kehoitsetuntoa, oman ja toisten kehon kunnioittamista ja oikeutta päättää kosketuksesta.
- Toimia sukupuolitietoisesti ja tasa-arvoisesti.
- Tukea vanhempia kehotunnekasvatuksessa.

s. 45

Toimenpide 7: Vahvistetaan seksuaalikasvatusta ja sen laatua kansallisesti: Kannustamalla ja tukemalla korkeakouluja lisäämään ikätasoisista seksuaalikasvatusta koskevia sisältöjä opettajan- ja varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutukseen. Kannustamalla kuntia/hyvinvointialueita ja muita työnantajia lisäämään ammattilaisten täydennyskoulutusta seksuaalikasvatuksesta.

Väestöliitto: kouluttaa ammattilaisia kehotunnekasvatuksesta ja häirinnän ennaltaehkäisemisestä sekä kaveritaidoista. Opetushallituksen rahoittamassa hankkeessa 2022 toteutetaan myös mm. kehotunnekasvatuksen ammatillinen ohjattu someryhmä.

s. 47

6.3 Artikla 6; Lasten koulutus

Useat järjestöt tuottavat suoraan lapsille suunnattuja materiaaleja ja viestintää. Materiaaleja on saatavissa lapsille, vanhemmille ja lasten parissa työskenteleville aikuisille ja ammattilaisille lapsiin kohdistuvasta seksuaalisesta häirinnästä, houkuttelusta ja seksuaaliväkivallasta, sen ennaltaehkäisystä, puheeksi ottamisesta ja turvataidoista. Esimerkiksi: – Yksi käytettävissä oleva, vapaasti verkostosta saatava malli on Väestöliiton ja Oulun yliopiston kehittämä Pisarapuuttumisen malli. Pisarapuuttumisen avulla on mahdollista lapsia leimaamatta, etukäteen puuttua lasten väliseen, satunnaiseen väkivallan käyttöön ja kaikenlaiseen häirintään. Netistä on saatavilla muun muassa luentoja pisarapuuttumisesta ja kaveritaidoista sekä videoita aiheesta.

s. 49 Toimenpide 8

Tuotetaan tietoja ja materiaaleja, joiden avulla lapset ja nuoret saavat perus- ja toisen asteen koulutuksessa heidän ikä- ja kehitystasoonsa sopivaa tietoa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta ja turvataidoista, ml. seurusteluväkivalta. Huomioidaan työssä erityisen haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret.

Väestöliitto:

- Tuotetaan lasten parissa toimiville ammattilaisille ja vanhemmille tietoa, taitoja, malleja ja materiaalia avoimen puhekuulttuurin, lasten ikätasoisesta seksuaalisesta kasvun ja kehityksen, kehoitsetunnon, seksuaalioikeuksien ja turvataitojen tukemiseksi voimaannuttamisen avulla.
- Tuotetaan urheilun parissa toimiville Et ole yksin tukipalvelu, johon seksuaaliväkivallan ja häirinnän, epäasiallisen käytöksen tai kiusaamisen kohteeksi joutunut urheilija tai urheilutoimija voi olla yhteydessä ja saada apua. Valtakunnallisen tukipalvelun lisäksi vahvistetaan lasten ja nuorten itsemääräämisoikeutta sekä lisätään vanhempien ja valmentajien tietoa nuorten kokeman väkivallan ja häirinnän ehkäisystä.

- Ylläpidetään pojiksi itsensä identifioiville puhelin- ja verkkopalvelu, josta he saavat apua mieltä askarruttaviin asioihin.
- Tuotetaan nuorille suunnattuja materiaaleja seksuaalisuudesta Hyvä kysymys -verkkopalveluun.